

Przy **dobrych usługach i pośrednictwie (mediacji)** w postępowaniu dyplomatycznym bierze udział jedno lub kilka państw trzecich. Przy dobrych usługach rola państwa trzeciego polega na ułatwieniu państwom będącym w sporze nawiązania rokowań bezpośrednich. W samych rokowaniach państwo to nie bierze jednak udziału. Przy pośrednictwie państwo trzecie bierze udział w rokowaniach i udziela stronom w sporze swych rad lub wskazówek, których celem jest osiągnięcie rozstrzygnięcia sporu.

Różnica między dobrymi usługami a pośrednictwem nie zawsze jest jednak ostra. Państwo trzecie może najpierw doprowadzić do rozpoczęcia rokowań między stronami w sporze (będą to dobre usługi), a następnie wziąć w nich udział (wprowadzając elementy pośrednictwa).

Instytucją dobrych usług i pośrednictwa zajmowała się Konwencja Haska z 1907 r. o pokojowym załatwianiu sporów międzynarodowych (dział II). Zgodnie z Konwencją Haską państwa odwołują się do dobrych usług i pośrednictwa jednego lub więcej państw nie uczestniczących w sporze, z którymi strony sporu utrzymują przyjazne stosunki. Państwo nie uczestniczące w sporze może samo ofiarować dobre usługi i pośrednictwo. Konwencja uznaje, że proponować dobre usługi i pośrednictwo można nawet w przypadku konfliktu zbrojnego.

Przykładem tego była rola, jaką w zatargu zbrojnym rosyjsko-japońskim w latach 1904-1905 odegrał ówczesny Prezydent Stanów Zjednoczonych T. Roosevelt, doprowadzając do wszczęcia rokowań w Portsmouth.

Nowszym przykładem mogą być dobre usługi i pośrednictwo Związku Radzieckiego w sporze indyjsko-pakistańskim o Kaszmir, który doprowadził do działań zbrojnych między tymi państwami. W wyniku konferencji w Taszkencie (1966 r.) Prezydent Pakistanu i Premier Indii, w obecności przewodniczącego Rady Ministrów ZSRR A.N. Kosygina, podpisali deklarację o przywróceniu normalnych i pokojowych stosunków oraz wycofaniu wojsk.

Zadaniem państwa pośredniczącego w sporze jest pogodzić przeciwne roszczenia i złagodzić niechęci, jakie mogłyby wynikać między państwami wiodącymi spór (art. 4). Czynności pośrednika kończą się z chwilą stwierdzenia przez niego lub przez strony uczestniczące w sporze, że zaproponowane środki pogodzenia się nie zostały przyjęte. Czynności te kończą się także wtedy, gdy państwo wykonujące dobre usługi i pośrednictwo przyczyniło się do rozwiązania sporu albo w przypadku, kiedy spór ustał z innej przyczyny (np. państwa same

osiągnęły porozumienie), albo gdy państwa będące w sporze postanowiły skorzystać z innej metody jego załatwienia (np. z drogi sądowej).

W ostatnich czasach występują tendencje do korzystania z pośrednictwa poza klasycznymi ramami Konwencji Haskiej, w szczególności przez wybieranie na pośrednika nie państwa lub państw, lecz wybitnej osobistości. Na przykład mediatorem w Palestynie między Izraelem a państwami arabskimi był najpierw hrabia F. Bernadotte, a po jego zamordowaniu - R. Bunche. Mediatorem ONZ w konflikcie bliskowschodnim po wojnie w 1967 r. był G. Jarring. Rolę mediacyjną mogą odgrywać także organizacje i organy międzynarodowe.

W praktyce stosunków międzynarodowych z **mediacjami** spotykamy się często. Można wskazać np. na wielokrotne pośrednictwo

[Stanów Zjednoczonych](#)

w sporach między Izraelem a państwami arabskimi oraz pośrednictwo papieża Jana Pawła II w sporze między

Argentyną

i

Chile

, dotyczącym kanału Beagle, zakończonym podpisaniem w 1985 r. w Watykanie traktatu regulującego ten spór graniczny.